

УДК 657.424-047.36(477.44)
DOI: 10.37128/2411-4413-2019-8-19

**МОНІТОРИНГ СКЛАДНИКІВ
ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ ©**

**ТОМАШУК І.В.,
асистент кафедри аналізу та
статистики
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)**

У статті наголошується, що інвестиції є одним з найважливіших факторів економічного зростання Вінницького регіону, які забезпечують збільшення частки річного ВВП держави.

Охарактеризовано, що інвестиційний потенціал є кількісним показником, який враховує основні макроекономічні характеристики, насиченість території чинниками виробництва (природні ресурси, робоча сила, основні засоби, розвинена інфраструктура фінансового ринку).

Встановлено, що стратегічне планування є основою регіонального розвитку. Аналіз інвестиційної діяльності у Вінницькій області показує, що основним джерелом фінансування капітальних інвестицій були і залишаються власні кошти підприємств і організацій.

За даними Головного управління статистики вказано, що у 2018 році у Вінницькій області було освоєно 16525,4 млн. грн капіталовкладень.

Рекомендовано, з метою підвищення рівня інвестиційної привабливості Вінницького регіону, державним органам влади працювати в наступних напрямках: підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування; захист прав власності; запровадження механізму накопичення вільних коштів, зокрема венчурних фондів; створення системи страхування інноваційних ризиків; накопичення коштів населення в рамках систем соціального та пенсійного страхування та їх орієнтація на довгострокове кредитування інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційний потенціал, інвестиційна привабливість, стратегічне планування, ефективність.

Табл.: 2. Рис.: 8. Літ.: 16.

**MONITORING OF COMPONENTS OF INVESTMENT POTENTIAL
OF THE VINNYTSA REGION**

**TOMASHUK Inna,
Assistant Professor, Department of Analysis and Statistics
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsya)**

The article states that investment is one of the most important factors of the economic growth of the Vinnytsia region, which provides an increase in the share of the annual GDP of the state.

It is characterized that the investment potential is a quantitative indicator that takes into account the main macroeconomic characteristics, the territory's saturation by factors of production (natural resources, labor, fixed assets, developed infrastructure of the financial market).

It has been established that strategic planning is the basis of regional development. The analysis of investment activity in the Vinnytsia region shows that the main source of financing of capital investments was and remains the own funds of enterprises and organizations.

According to the data of the Main Directorate of Statistics, it is stated that in 2018 in Vinnytsia region UAH 16525.4 million was spent. capital investment.

In order to raise the level of investment attractiveness of the Vinnytsya region, it is recommended that public authorities work in the following directions: improving the efficiency of the work of local self-government bodies; protection of property rights; introduction of a mechanism for accumulation of free funds, in particular venture funds; creation of a system of insurance of innovative risks; accumulation of funds of the population within the framework of social and pension insurance systems and their orientation to long-term lending of investment activity.

Key words: investment, investment climate, investment potential, investment attractiveness,

strategic planning, efficiency.

Tab.: 2. Fig.: 8. Lit.: 16.

МОНИТОРИНГ СОСТАВЛЯЮЩИХ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ВИННИЦКОГО РЕГИОНА

ТОМАШУК И.В.,

*ассистент кафедры анализа и статистики
Винницкий национальный аграрный университет
(Винница)*

В статье отмечается, что инвестиции являются одним из важнейших факторов экономического роста Винницкого региона, что обеспечивает увеличение доли годового ВВП страны.

Отмечено, что инвестиционный потенциал есть количественным показателем, который учитывает основные макроэкономические характеристики, насыщенность территории факторами производства (природные ресурсы, рабочая сила, основные средства, развитая инфраструктура финансового рынка).

Установлено, что стратегическое планирование является основой регионального развития. Анализ инвестиционной деятельности в Винницкой области показывает, что основным источником финансирования капитальных инвестиций были и остаются собственные средства предприятий и организаций.

По данным Главного управления статистики указано, что в 2018 году в Винницкой области было совершено 16525,4 млн. грн. капиталовложения.

Рекомендовано, с целью повышения уровня инвестиционной привлекательности Винницкого региона, государственным органам власти работать в следующих направлениях: повышение эффективности работы органов местного самоуправления; защита прав собственности; внедрение механизма накопления свободных средств, в частности венчурных фондов; создание системы страхования инновационных рисков; накопление средств населения в рамках систем социального и пенсионного страхования и их ориентация на долгосрочное кредитование инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционный потенциал, инвестиционная привлекательность, стратегическое планирование, эффективность.

Табл.: 2. Рис.: 8. Лит.: 16.

Постановка проблеми. Економічний розвиток давно є пріоритетом для територій, які прагнуть залучити інвестиції. У контексті децентралізації влади, рішучих дій з подолання корупції кожен регіон України намагається знайти та максимізувати можливості для залучення інвестицій і формування сталого розвитку території. Адже, інтенсивний перехід до ринкових відносин в Україні спричинив значну диференціацію регіонів за соціально-економічним та екологічним статусом. Водночас, невдала структурна регіональна політика загострила кризу, що супроводжувалося зменшенням обсягів виробництва, зниженням інвестиційної активності, погіршенням фінансового становища великих, середніх і малих підприємств, що в кінцевому рахунку знизило рівень життя населення громадян країни.

Після вступу до Світової організації торгівлі регіони зобов'язані остаточно сформувати свою спеціалізацію і зайняти відповідне місце в міжрегіональному розподілі праці. Це, у свою чергу, передбачає визначення вектора регіонального розвитку як передумови стабільного економічного розвитку країни. При цьому особлива увага повинна приділятися визначенню, вивченню та оцінці інвестиційної привабливості регіонів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями ефективності інвестиційних проектів та проблемами міжнародної співпраці займалися багато науковців, економістів, політиків. Серед вітчизняних вчених вагомими є праці Г. Калетніка [5], І. Гончарук [2], Н. Корж [7], О. Слободянюк [15], М. Кондрашова [6], І. Олександренко [9], Н. Давиденко [3], Ю. Литюги [8] та ін.

Наукові досягнення вчених мають велике теоретичне і прикладне значення, але недостатню увагу приділено дослідженню інвестиційного розвитку Вінницького регіону. Підходи до використання інвестиційного потенціалу в регіоні вивчені недостатньо комплексно та глибоко, не зосереджується увага на вивченні регіональних переваг як фактора інвестиційної привабливості, що потребує додаткових досліджень.

Метою статті є дослідження стану та моніторинг динаміки складників інвестиційного

потенціалу Вінницького регіону, інвестиційної діяльності, тенденцій, інвестиційних потреб для висвітлення перспективних напрямів залучення інвестицій у регіон.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна активність окремих суб'єктів господарювання, регіонів та країни в цілому характеризується значними обсягами та формами інвестицій. Особливо актуальним стає питання залучення інвестицій в даний час. Адже наявність інвестицій, їх адекватність потребам розвитку визначає соціально-економічну стабільність і рівень розвитку регіонів, їх економічну безпеку.

Інвестиції є одним з найважливіших факторів економічного зростання, що забезпечують збільшення частки річного ВВП держави.

Інвестиційний потенціал - це кількісний показник, який враховує основні макроекономічні характеристики, насиченість території факторами виробництва (природні ресурси, робоча сила, основні засоби, розвинена інфраструктура фінансового ринку) [12].

Згідно з науково-методичним аналізом, розвиток інвестиційного потенціалу регіону залежить від ряду факторів (рис. 1).

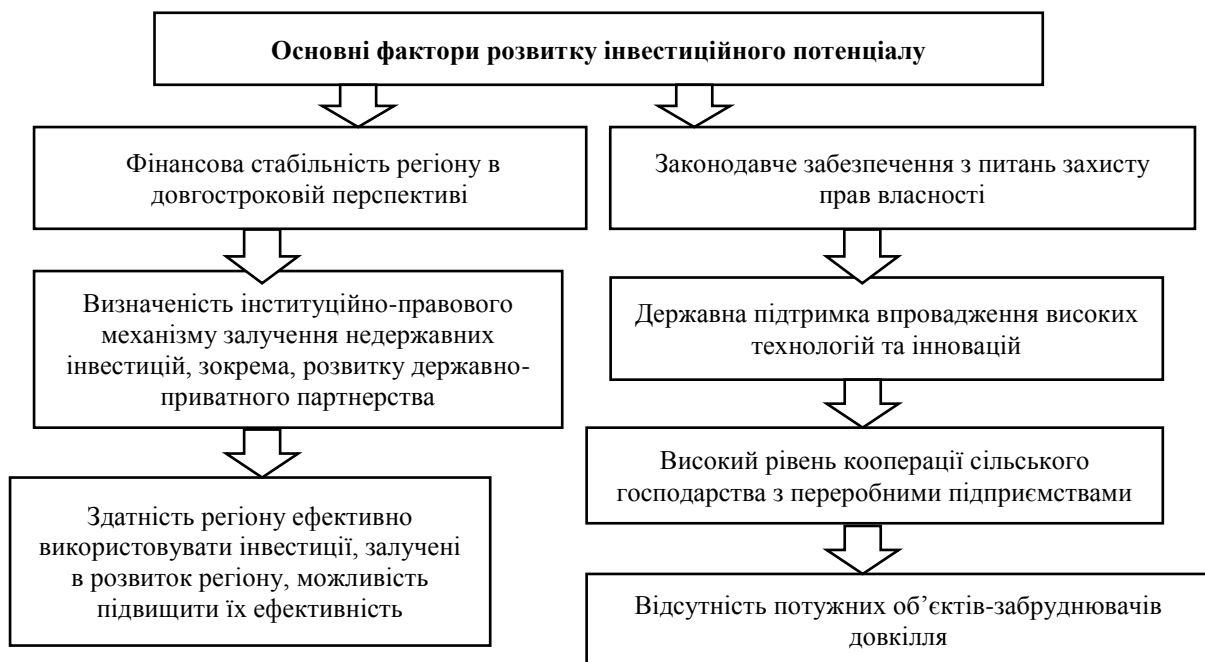

Рис. 1. Фактори сприяння розвитку інвестиційного потенціалу у Вінницькому регіоні

Джерело: сформовано за результатами дослідження [8]

Інвестиційний потенціал регіону значною мірою залежить від інвестиційного клімату, який, в свою чергу, являє собою традиційно сформовану сукупність соціально-економічних, природних, екологічних, політичних та інших умов, що визначають обсяг і темпи залучення інвестицій в основний капітал регіону.

Крім того, дослідження інвестиційного потенціалу регіону відбувається з урахуванням складових Концепції інвестиційного середовища, що є дуже актуальним при розкритті сутності інвестиційної діяльності, яка характеризується обсягом і структурою мобілізованих й використаних потенційних та реальних інвестицій з внутрішніх і зовнішніх джерел [8].

Здійснення інвестиційної діяльності стикається з серйозними проблемами, пов'язаними з формуванням інвестиційного потенціалу регіону (рис. 2).

Звичайно, система моніторингу інвестиційного потенціалу має свої власні специфічні інформаційні потоки, що характеризують кількісні та якісні аспекти її формування, структурування, розміщення та використання. Інформація, що відображає ці процеси – це етапи збору, оцінки якості, систематизація, структурування, обробка, аналітична інтерпретація, накопичення, що дозволяє виявити і розкрити важливі факти та події в галузі економічної діяльності інвестиційного потенціалу [9].

Існує причинно-наслідковий зв'язок між інвестиційною привабливістю та інвестиційною активністю в регіоні – інвестиційна привабливість є узагальненою факторною (незалежною змінною X), а інвестиційна діяльність є продуктивною (залежною змінною Y). Відповідно, можна

встановити тип і параметри цієї об'єктивно існуючої залежності виражені функцією $Y = f(X)$.

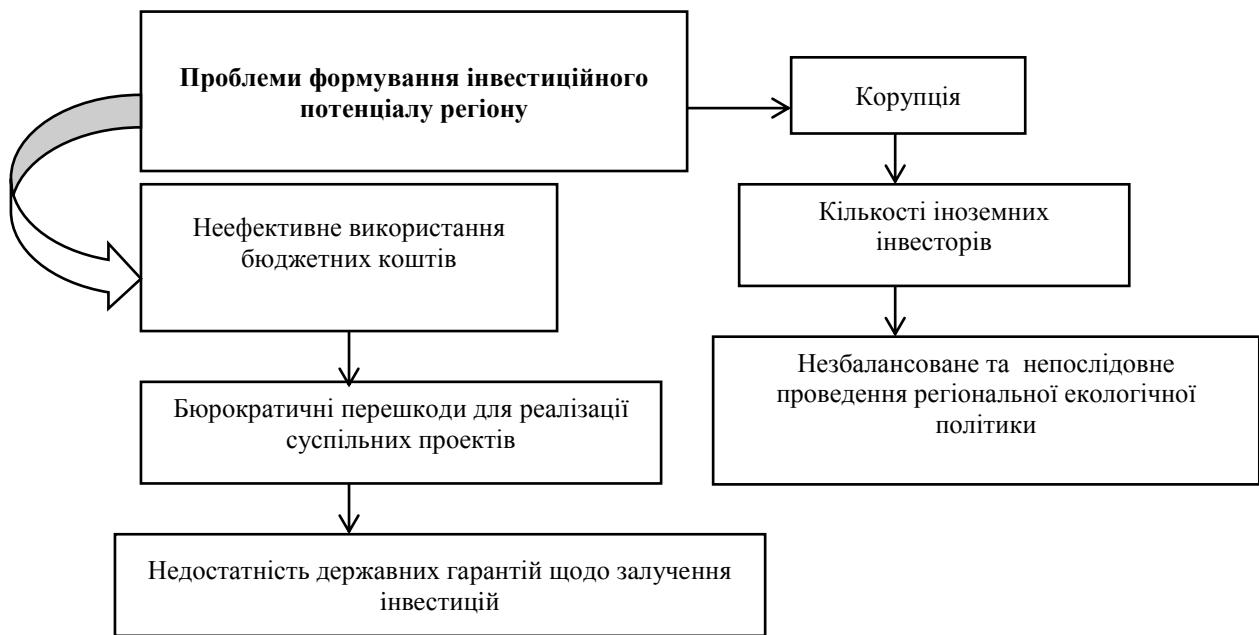

Рис. 2. Основні проблеми формування інвестиційного потенціалу регіону

Джерело: сформовано за результатами дослідження

У цьому контексті, інвестиційний потенціал регіону слід розраховувати як сумарний показник фінансових, трудових, виробничих і природних ресурсів, які є основними важелями інвестиційних процесів у державі та окремому регіоні.

Для того, щоб довести показники до однорідного стану, необхідно розрахувати стандартизоване відхилення (дисперсію).

У цьому випадку, частковий коефіцієнт окремого факторного показника певної області буде визначатися за формулою:

$$K_i = Z_{ir}/S$$

де K_i – частковий коефіцієнт факторного показника i -го регіону;

Z_{ir} – числове значення окремого факторного показника по i -му регіону;

S – стандартизоване відхилення показника.

Стандартизоване відхилення визначається за формулою:

$$S = \sqrt{\sum (Z_{ir} - Z)^2 / n}$$

де Z – середньоарифметичне значення факторного показника для всіх досліджуваних регіонів;

n – кількість регіонів [9].

Наступним етапом аналізу є розрахунок інтегрального показника фінансових, трудових, природних і виробничих ресурсів регіонів. Інтегральний показник буде визначатися за формулою:

$$I = \sqrt[n]{\sum_{i=1}^n (1 - k_{ij})^2}$$

I_i – інтегральний показник забезпеченості окремими видами ресурсів i -го регіону;

n – чисельність одиниць сукупності;

K_j – частковий коефіцієнт факторного показника по i -му регіону.

У той же час, найвищим рейтингом фінансових, трудових, промислових або природних ресурсів буде регіон з максимальним значенням інтегрованого індексу [9].

Наступним кроком є визначення інтегрального показника забезпечення регіону інвестиційними ресурсами та забезпечення регіонів певною рейтинговою позицією. Найвищий рівень інвестицій буде в регіоні з найвищою метричною вартістю. Інтегральний показник інвестиційного потенціалу визначається як середнє арифметичне інтегральних показників забезпечення регіону фінансовими, трудовими, промисловими та природними ресурсами:

$$I = (I_{ffin} + I_{jtrud} + I_{jvur} + I_{jprur}) / 4$$

I – інтегральний індекс інвестиційного потенціалу i -го регіону;

- I_{fin} - інтегральний показник наявності фінансових ресурсів i -го регіону;
- I_{trud} - інтегральний показник наявності трудових ресурсів i -го регіону;
- I_{yur} - інтегральний показник доступності виробничих ресурсів i -го регіону;
- I_{prur} - інтегральний показник наявності природних ресурсів i -го регіону [9].

Оцінка інвестиційного потенціалу регіонів України дає підстави стверджувати, що інвестор (як внутрішній, так і зовнішній), інвестуючи в регіон, керується не тільки суб'єктивними, але й об'єктивними факторами, які включають: підтримку місцевих органів влади, рівень розвитку підприємницької культури в регіоні, здатність керівників підприємств вести переговори і переконувати корисність проекту. Дуже важливими є фактори національного рівня, які показують стан валюти, податкової, кредитної політики та політичної ситуації в державі і не можуть бути змінені в короткостроковій перспективі та не коригуються суб'єктами господарської діяльності щодо інвестування коштів [9].

Особливої уваги заслуговує питання залучення іноземних інвестицій в регіон. Аналіз стану інвестиційної діяльності у Вінницькій області, на тлі позитивних змін, дозволив виділити деякі проблеми при залученні іноземних інвестицій (рис. 3).

Рис. 3. Проблеми залучення іноземних інвестицій

Джерело: сформовано на основі [7]

Основою регіонального розвитку є стратегічне планування. Вінниччина має свою власну стратегію регіонального розвитку, головною метою якої є зосередження на збалансованих заходах, спрямованих на стабілізацію та поліпшення якості життя населення шляхом підвищення ефективності економіки методом інтенсифікації інвестиційних та інноваційних процесів [1].

Для розвитку регіональної економіки важливо залучити значні обсяги інвестицій і спрямувати їх у виробничий сектор (промисловість, сільське господарство, будівництво), замінити застаріле та зношене обладнання, впровадити нові технології, розширити існуючі і розвинути нові види промисловості.

Начасі досить актуальним є залучення капітальних інвестицій, тобто коштів, спрямованих на відтворення основних фондів, розширення, реконструкцію та модернізацію підприємств і споруд, впровадження інновацій у сферах економіки, житлового будівництва, шкіл, лікарень та інших об'єктів соціально-культурного призначення тощо [4]. Загалом вони спрямовані на збільшення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, а також їх реконструкцію та модернізацію, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод.

Звичайно, інвестори можуть інвестувати в капітальні інвестиції за умови високої інвестиційної

привабливості регіону. За методикою, запропонованою Державним комітетом статистики України, інвестиційна привабливість регіону оцінюється за конкретними показниками (рис. 4) [13].

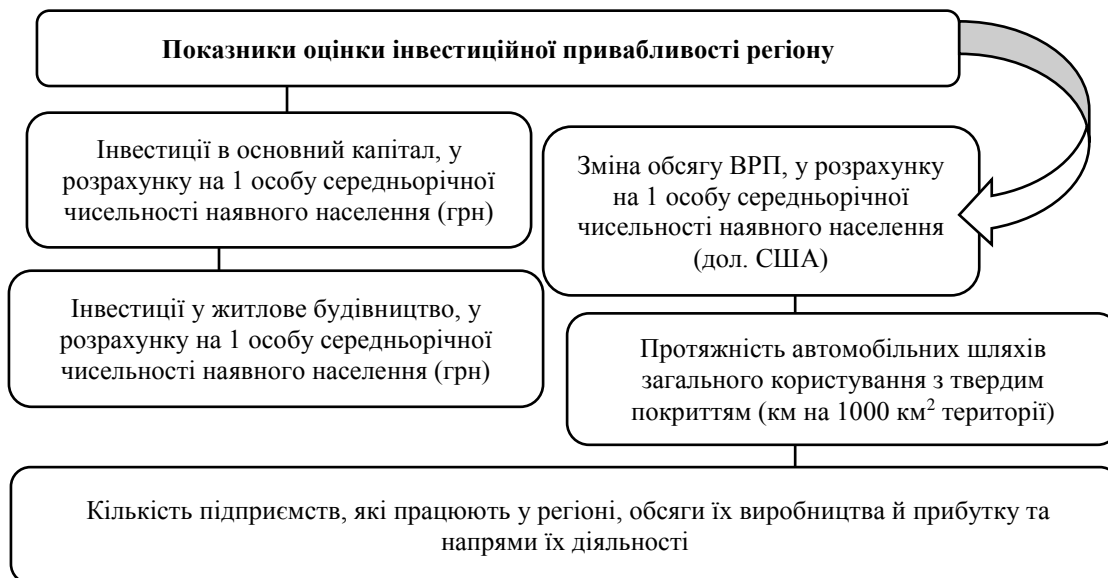

Рис. 4. Основні показники оцінки інвестиційної привабливості регіону

Джерело: сформовано на основі [13]

Згідно даних Головного управління статистики, у 2018 році Вінницьким регіоном було освоєно 16525,4 млн. грн. капітальних інвестицій. При цьому за рахунок коштів державного бюджету 361626 тис. грн. (3,1%), коштів місцевих бюджетів 1606167 тис. грн. (13,7%), власних коштів підприємств та організацій 8028271 тис. грн. (68,4%), кредитів банків та інших позик 412517 тис. грн. (3,5%), коштів іноземних інвесторів 6200 тис. грн. (0,1%), коштів населення на будівництво житла 1137174 тис. грн. (9,6%), інших джерел фінансування 192110 тис. грн. (1,6%) [11].

Здійснений моніторинг складників інвестиційної діяльності у Вінницькій області показує, що основним джерелом фінансування капітальних інвестицій був і залишається власний капітал підприємств та організацій [4].

Загалом, Вінницька область має високий інвестиційний потенціал, на основі якого можна виділити ряд причин інвестування у Вінницький регіон (табл. 1).

Таблиця 1

Причини інвестувати у Вінницький регіон

№ з/п	Характеристика
1	Сприятливий бізнес-клімат та надання якісних адміністративних послуг
2	Розвинений та диверсифікований промисловий сектор економіки
3	Високий розвиток АПК та наявність потенціалу для подальшого росту
4	Наявність стартових майданчиків для реалізації інвестиційних проектів
5	Висококваліфіковані кадри
6	Різноманітність культурного та туристичного відпочинку
7	Наявність ексклюзивних рекреаційних ресурсів

Джерело: сформовано на основі [15]

Сьогодні основними точками зростання економіки Вінниччини визначено: сільське господарство; формування та розвиток галузі глибокої переробки агропродуктів; переробна промисловість; реалізація інноваційних проектів у сфері енергозбереження; інформаційно-комунікаційні технології, освіта та культура; виробництво оборонної продукції; розвиток медичної галузі; індустрія туризму та міжнародне співробітництво. Сталий розвиток цих галузей, у тому числі шляхом ефективної зовнішньоекономічної діяльності існуючих підприємств, залучення інвестицій для створення нових високотехнологічних та екологічно безпечних виробництв та розвитку мережі малого та середнього бізнесу навколо них, розширення співпраці з міжнародними організаціями дозволить забезпечити високі темпи економічного зростання Вінниччини [16].

На регіональному рівні узагальнюючим показником, який характеризує рівень розвитку

економіки регіону є валовий регіональний продукт (ВРП). ВРП вимірює валову додану вартість, що обчислюється шляхом віднімання із сумарної валової продукції обсягів її проміжного споживання. Він характеризує рівень економічного розвитку та результати економічної діяльності всіх господарюючих суб'єктів регіону.

Сьогодні Вінницький регіон посідає перше місце в Україні за обсягами виробництва валової продукції сільського господарства, в тому числі на 1 особу, валовими зборами зернових культур, цукрових буряків, плодово-ягідних культур, картоплі, виробництва молока, чисельністю поголів'я ВРХ, в т.ч. корів та друге місце за обсягами виробництва (продажу) м'яса [16].

Вінниччина рухається до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку. Індикатор частки інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції з кожним роком збільшується. Крім того, виробництво валового регіонального продукту Вінницького регіону 2016 році збільшилося майже у 9,2 рази порівняно з 2004 роком (рис. 5).

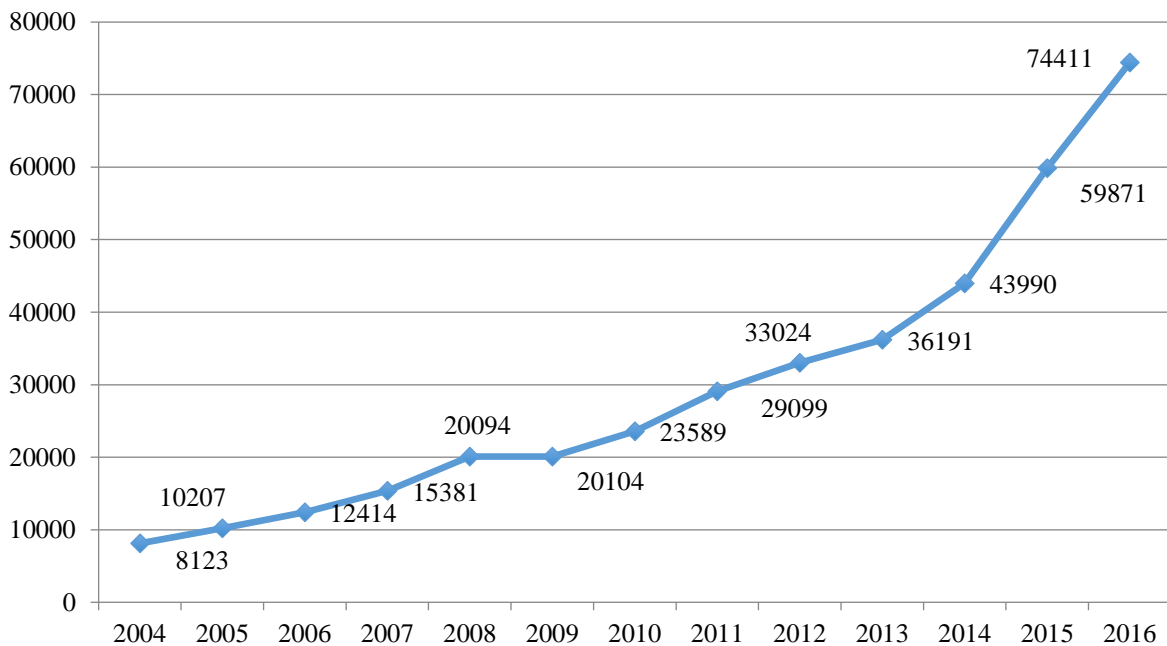

Рис. 5. Моніторинг валового регіонального продукту Вінницького регіону у 2004-2016 рр., млн. грн.

Джерело: сформовано на основі [11]

Економічне зростання є важливим для розвитку Вінницької області, оскільки це гарантія створення робочих місць, накопичення певного ресурсу, підвищення активності, збільшення обсягів будівництва. Тому регіональні органи влади зацікавлені в організації якісного супроводження потенційних інвесторів, їх підтримці та тісному співробітництві з бізнесом. Місто Вінниця посідає перше місце в регіональному рейтингу Doing Business 2018 за прозорістю ведення бізнесу. Вінницький регіон має позитивний рейтинг інвестиційної привабливості. ТОВ «АГРАНА Фрут Україна» та ТОВ «Грін Коул» (UBC Group) є ключовими компаніями у реалізації інвестиційних проектів [10].

За даними Головного управління статистики, у Вінницькій області в 2017 році обсяг капітальних інвестицій у житлові будинки склав 1298, 7 млн.грн., що у 1, 26 рази більше в порівнянні з 2012 роком (табл. 2).

Таблиця 2

Моніторинг капітальних інвестицій Вінницького регіону за видами активів за 2012-2017 роки, тис. грн.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7
Усього	5824093	6109514	5674572	7372954	8301879	11744065
інвестиції у матеріальні активи	5799895	6035694	5643004	7335917	8227732	11612619
житлові будівлі	1027823	1256250	779755	1277093	1110368	1298651
нежитлові будівлі	1337477	1230322	1150610	1442149	1137888	1866778

інженерні споруди	410540	496001	473830	662648	736405	1063879
машини, обладнання та інвентар	2423563	2415222	2563806	3202181	3800442	5167896

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
транспортні засоби	353394	342210	392820	446101	1001166	1708620
земля	26940	36670	24064	48862	74080	32923
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	133679	147000	162349	125179	167339	215081
інші матеріальні активи	86479	112019	95770	131704	200044	258791
інвестиції у нематеріальні активи	24198	73820	31568	37037	74147	131446
з них						
Програмне забезпечення та бази даних	12848	19789	22542	19786	43173	37722
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	7338	13478	6211	9943	17980	38064

Джерело: сформовано на основі [11]

Згідно даних Головного управління статистики у Вінницькій області, до п'ятірки основних країн-інвесторів періоду січня-вересня 2018 року, входять: Польща – 64,6 млн.дол. США, Австрія – 31,2 млн.дол. США, Франція – 28,8 млн.дол. США, Кіпр – 26,1 млн.дол. США, Німеччина – 15,7 млн.дол. США (рис. 6) [11].

Огляд інвестиційного потенціалу Вінницького регіону характеризується тим, що на підприємствах промисловості у 2018 році зосереджено 150,3 млн.дол. США (59,9%) від загального обсягу прямих інвестицій в область, включаючи переробку – 124,3 млн.дол. США та добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 24,9 млн.дол. США. Серед галузей переробної промисловості у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів освоєно 64,2 млн.дол. США прямих інвестицій, виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічну діяльність – 30,5 млн.дол. США, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 16,5 млн.дол. США [14].

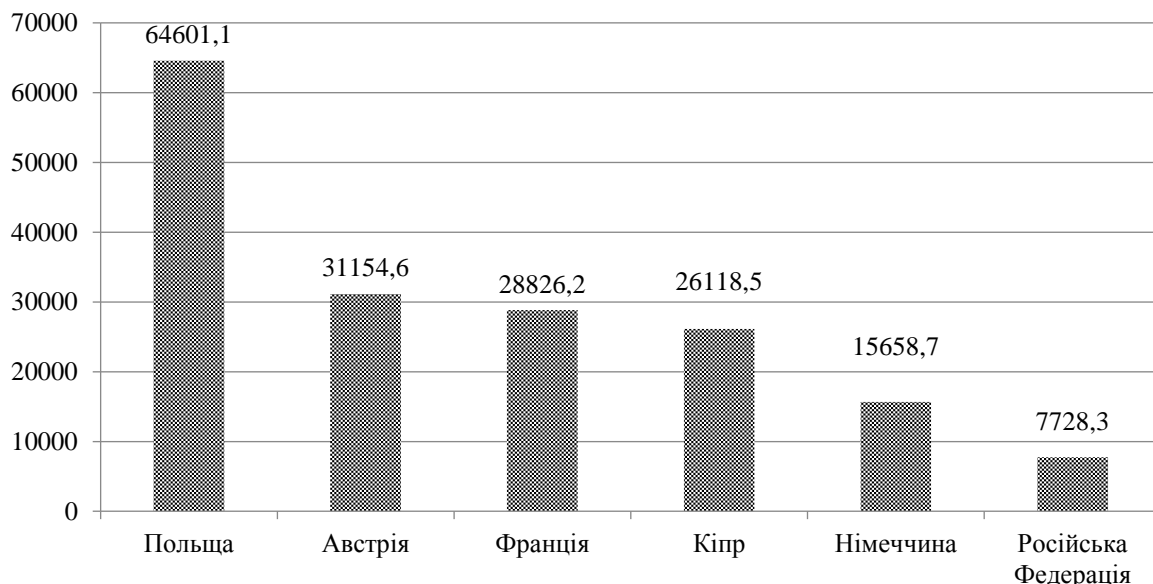

Рис. 6. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці Вінницької області за видами економічної діяльності у січні-вересні 2018 року, тис. дол. США

Джерело: сформовано на основі [11]

В організаціях, що діють у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування акумульовано – 14,8 млн.дол. США (5,9% загального обсягу) прямих інвестицій, на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства – 31,2 млн.дол. США (12,4%), що здійснюють

операції з нерухомим майном –8,1 млн. дол. США (3,2%), оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів –6,8 млн.дол. США (2,7%) [14].

Вагому частку (49,3%) іноземного капіталу зосереджено у м.Вінниця – 123,8 млн.дол. США. Також, значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено у Козятинському районі – 30,5 млн.дол. США (12,1%), Немирівському – 14,6 млн.дол. США (5,8%) та Тульчинському – 11,7 млн.дол. США (4,7%). Серед інших регіонів області провідні місця за обсягами іноземних інвестицій утримують: м. Ладижин, м. Козятин та Липовецький, Барський, Тиврівський, Вінницький райони [14].

Провідними підприємствами є лідери за кількістю працівників і обсягом сплачених податків – ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика», ТОВ «БарлінекІнвест», ПАТ «Вінницький олійно-жировий комбінат», Казенне підприємство науково-виробниче об'єднання «Форт», ПрАТ «Вінницяпобутхім», ДП «Вінницятрансприлад», «АгронаФрут Україна».

В області підтримується впровадження 54 довготермінових інвестиційних проектів у промисловості та суміжних галузях, що реалізуються приватними інвесторами. Загальна вартість близько 23,5 млрд.грн. Завершення реалізації даних проектів дозволить створити 4500 нових робочих місць [16 с.12-13].

За даними Головного управління статистики, у Вінницькій області обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з Вінницької області в економіку країн світу станом на 01.10.2018 склав 1,9 тис.дол. США.

Ефективність інвестиційної діяльності в регіоні залежить від чіткої регіональної стратегії, якої повинна дотримуватись місцева влада (рис. 7).

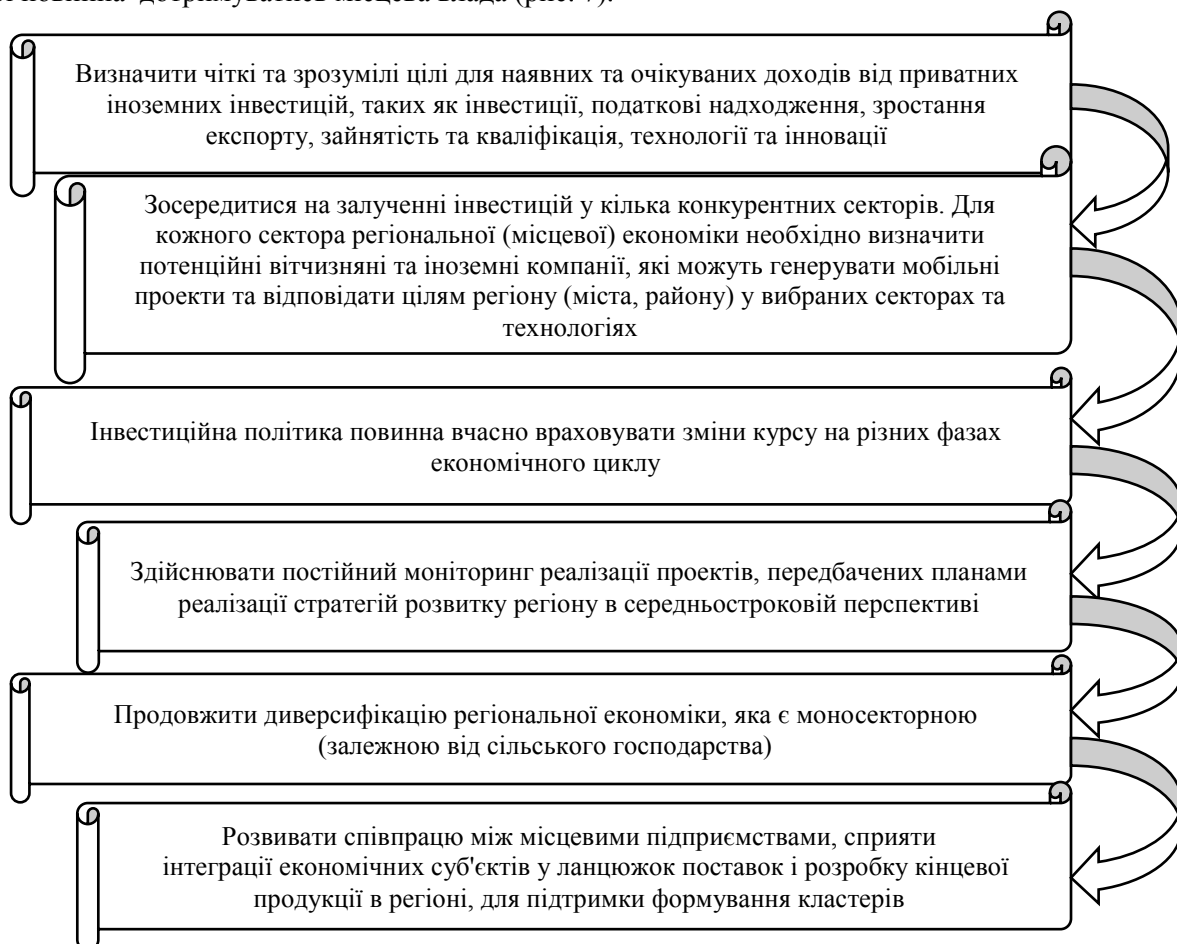

Рис. 7. Складові ефективної інвестиційної стратегії регіону

Джерело: сформовано на основі [7]

У новій редакції Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року, вагому частку (49,3%) іноземного капіталу зосереджено у м. Вінниця – 123,8 млн. дол. США. Також, значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено у Козятинському районі – 30,5 млн.дол. США (12,1%), Немирівському – 14,6 млн.дол. США (5,8%) та Тульчинському – 11,7 млн.дол. США (4,7%). Серед інших регіонів області провідні місця за обсягами іноземних

інвестицій утримують: м. Ладизин, м. Козятин та Липовецький, Барський, Тиврівський, Вінницький райони [1].

З метою поліпшення інвестиційної активності в регіоні місцеві органи влади повинні розробити стимули для сплати місцевих податків і зборів для тих іноземних або вітчизняних інвесторів, які матимуть змогу забезпечити планове виробництво, експортні поставки, нові робочі місця та прибутки в плановані періоди.

Як показує практика передових розвинутих економік та суспільств, зростання інвестиційного потенціалу та логічне поліпшення інвестиційного клімату призводять до збільшення як показників капіталу, так і іноземних інвестицій у різних секторах економічного та соціального життя регіону, одночасно покращуючи рівень економічної, соціальної та екологічної складової розвитку регіону.

Розглядаючи інвестиційний клімат Вінниччини як єдину систему, в структурному розподілі якої сукупність умов для інвестицій становить 44%, підсистема інституційної системи становить 19%, фактори / чинники (15%) та інвестиційний потенціал, інвестиційна діяльність та ризик (15%), середовище 7% (рис. 8).

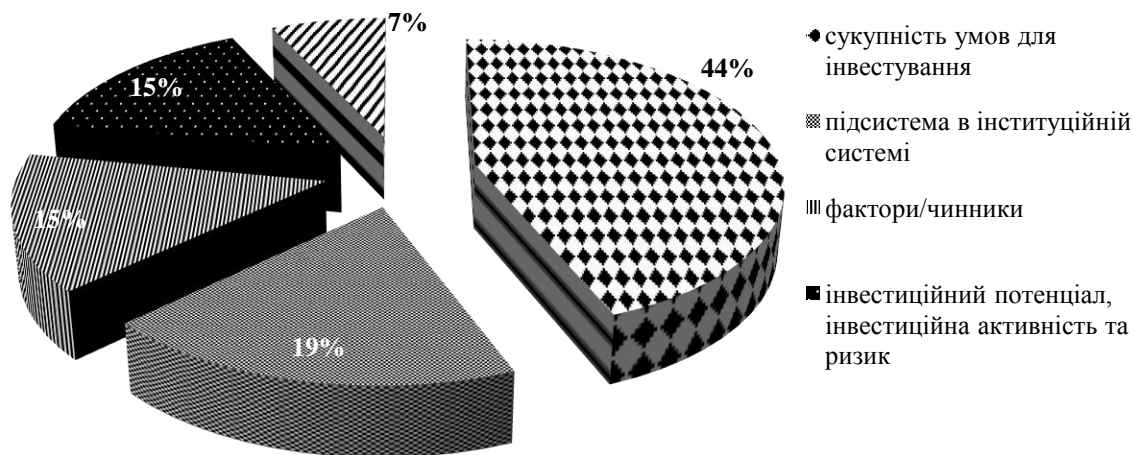

Рис. 8. Складові інвестиційного клімату регіону

Джерело: сформовано за результатами дослідження [15]

З метою підвищення рівня інвестиційної привабливості Вінницької області ми рекомендуємо місцевим органам влади працювати в таких напрямках: підвищення ефективності роботи місцевих органів влади; захист прав власності; запровадження механізму накопичення вільних коштів, зокрема венчурних фондів; створення системи страхування інноваційних ризиків; накопичення державних коштів у рамках систем соціального та пенсійного страхування та їх орієнтація на довгострокове кредитування інвестиційної діяльності; посилення інвестиційної активності населення та забезпечення гарантованого захисту їх заощаджень [3].

Висновки. Тільки з чітким планом розвитку території можна говорити про залучення інвестицій в регіон і покладатися на конкретні результати інвестиційної програми.

Моніторинг складників інвестиційного потенціалу Вінницької області включає природні ресурси, найбільшими з яких є високоякісна рілля, економічний, промисловий та туристично-рекреаційний потенціал, інфраструктура, яка забезпечує досить зручний доступ до регіону. Моніторинг складників інвестиційного потенціалу вказує на те, що Вінницька область має позитивний досвід залучення інвесторів та додаткових коштів на соціально-економічний розвиток територіальних громад в рамках міжнародної технічної допомоги (ЄС / ПРООН, Деспро, УФСІ, Програми ЄС: Транскордонне співробітництво, Східне Партнерство та інші). Ці сильні сторони мають порівняльну перевагу, оскільки можуть підтримуватися такими можливостями, як: особиста зацікавленість зовнішніх інвесторів регіоном і допомога міжнародних організацій з економічного та соціального розвитку (дешеві кредити, гранти та міжнародна технічна допомога).

Список використаних джерел

1. Вінницька обласна державна адміністрація. URL: <http://www.vin.gov.ua/> (дата звернення: 23.02.2019).

2. Гончарук І.В. Формування інвестиційного середовища та інвестиційного процесу в Україні. *Вісник Львівської комерційної академії: зб. наук. праць. Сер. Економ.* Вип. 38. 2011. С. 59-63.
3. Давиденко Н.М. Оцінка інвестиційної привабливості регіону в умовах сучасних викликів. *Економічний форум.* Вип. 2. 2017. С. 86-93.
4. Звіт «Аналіз стану інвестиційної діяльності Вінницької, Запорізької, Івано-Франківської та Полтавської областей та практичні рекомендації щодо поліпшення інвестиційного середовища». URL http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Analysis-of-Investment-Preactivities_Report_26052016_Last.pdf (дата звернення: 27.02.2019).
5. Калетник Г.М. Енергозабезпеченість, енергетичні культури та ринок біосировини, біопалив в Україні. *Інвестиції: практика та досвід.* № 22. 2009. С. 30-32.
6. Кондрашова М. В. Теоретичні основи формування державної інвестиційної політики на рівні регіону. *Держава та регіони. Серія: Державне управління.* № 2. 2008. С. 118-121.
7. Корж Н.В. Залучення інвестицій: політика, проблеми, механізми (на прикладі Вінницького регіону). *Економіка і організація управління.* № 4 (24). 2016. С. 74-84.
8. Литюга Ю.В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf> (дата звернення: 11.02.2019).
9. Олександренко І.В. Оцінка інвестиційного потенціалу регіонів. *Регіональна економіка.* № 3. 2009. С. 80-91.
10. Офіційний сайт Вінницької ОДА. URL: <http://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/14256-investytsiinyi-potentsial-vinnychchynu-prezentuvaly-predstavnykam-amerykanskoi-torhovelnoi-palaty-v-ukraini> (дата звернення: 07.02.2019).
11. Офіційний сайт державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 13.02.2019).
12. 10 причин інвестування у Вінницьку область. URL: <http://vininvest.gov.ua/assets/uploads/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B32016.pdf> (дата звернення: 04.03.2019).
13. Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку. Наказ Держкомстату України № 114 від 15.04.2003 р. URL: http://uazakon.com/documents/date_1a/pg_ibcnog/index.htm. (дата звернення: 22.02.2019).
14. Про стан іноземного інвестування економіки області. URL: <http://www.vous.vin.ua/index.php/2010-11-23-13-52-20/2012-05-29-12-14-25/pres2016/257-pres-serpen-2016/4296-----2016-.html> (дата звернення: 27.01.2019).
15. Слободянюк О.Е. Інвестиційна діяльність Вінницького регіону. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwiq9J3rqc3gAhXjposKHXYUAd0QFjABegQICBAC&url=https%3A%2F%2Fconferences.vntu.edu.ua%2Findex.php%2Fall-fm%2Fall-fm-2017%2Fpaper%2Fdownload%2F1868%2F1496&usq=AOvVaw1UADrF1egUhYngZy5Tnf74> (дата звернення: 07.03.2019).
16. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020. URL: <http://www.vinrada.gov.ua/proekt-strategi%D0%87-regionalnogo-rozvitku-vinnicko%D0%87-oblasti-na-period-do-2020-roku.htm> (дата звернення: 24.02.2019).

References

1. Vinnytska oblasna derzhavna administratsiia. (2019). URL: <http://www.vin.gov.ua/> [in Ukrainian].
2. Honcharuk I. V. (2011). Formuvannia investytsiinoho seredovyscha ta investytsiinoho protsesu v Ukraini. [Formation of investment environment and investment process in Ukraine]. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii: zb. nauk. prats. Ser. Ekonom.* [Visnyk of the Lviv Commercial Academy]. № 38, 59-63 [in Ukrainian].
3. Davydenko N. M. (2017). Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti rehionu v umovakh suchasnykh vyklykiv. [Estimation of investment attractiveness of the region in the context of modern challenges]. *Ekonomichnyi forum.* [Economic forum]. № 2, 86-93 [in Ukrainian].
4. Zvit «Analiz stanu investytsiinoi diialnosti Vinnytskoi, Zaporizkoi, Ivano-Frankivskoi ta Poltavskoi oblasti ta praktychni rekomendatsii shchodo polipshennia investytsiinoho seredovyscha». (2016). URL http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Analysis-of-Investment-Preactivities_Report_26052016_Last.pdf [in Ukrainian].
5. Kaletnik H. M. (2009). Enerhozabezpechenist, enerhetychni kultury ta rynek biosyrovyny, biopalyv v Ukraini [Energy supply, energy crops and biofuels market, biofuels in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid.* [Investments: practice and experience]. № 22, 30-32 [in Ukrainian].

6. Kondrashova M. V. (2008). Teoretychni osnovy formuvannia derzhavnoi investytsiinoi polityky na rivni rehionu [Theoretical foundations of the formation of state investment policy at the regional level]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Derzhavne upravlinnia*. [State and regions. Series: Public Administration]. № 2, 118-121 [in Ukrainian].
7. Korzh N. V. (2016). Zaluchennia investytsii: polityka, problemy, mekhanizmy (na prykladi Vinnytskoho rehionu). [Investment attraction: policy, problems, mechanisms (on the example of the Vinnytsia region)]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. [Economics and management organization]. № 4 (24), 74-84 [in Ukrainian].
8. Lytiuha Yu. V. (2010). Rozvytok investytsiinoho potentsialu pidpriemstva. [Development of investment potential of the enterprise]. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf> [in Ukrainian].
9. Oleksandrenko I.V. (2009). Otsinka investytsiinoho potentsialu rehioniv. [Assessment of the investment potential of the regions]. *Rehionalna ekonomika*. [Regional economy]. № 3, 80-91 [in Ukrainian].
10. Ofitsiinyi sait Vinnytskoi ODA. (2019). URL: <http://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/14256-investytsiinyi-potentsial-vinnychchyny-prezentuvaly-predstavnykam-amerykanskoi-torhovelnoi-palaty-v-ukraini> [in Ukrainian].
11. Ofitsiinyi sait derzhavnoi sluzhby statystyky. (2019). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
12. 10 prychn investuvannia u Vinnytsku oblast. (2016). [10 reasons for investing in the Vinnytsia region]. URL: <http://vininvest.gov.ua/assets/uploads/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B32016.pdf> [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Metodyky rozrakhunku intehralnykh rehionalnykh indeksiv ekonomichnoho rozvytku. (2003). Nakaz Derzhkomstatu Ukrainy № 114 vid 15.04.2003 r. URL: http://uazakon.com/documents/date_1a/pg_ibcnog/index.htm [in Ukrainian].
14. Pro stan inozemnoho investuvannia ekonomiky oblasti. (2016). URL: <http://www.vous.vin.ua/index.php/2010-11-23-13-52-20/2012-05-29-12-14-25/pres2016/257-pres-serpen-2016/4296-----2016-.html> [in Ukrainian].
15. Slobodianiuk O. E. (2017). Investytsiina diialnist Vinnytskoho rehionu. [Investment activity of Vinnytsia region]. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwiq9J3rqc3gAhXjposKHXYUAd0QFjABegQICBAC&url=https%3A%2F%2Fconferences.vntu.edu.ua%2Findex.php%2Fall-fm%2Fall-fm-2017%2Fpaper%2Fdownload%2F1868%2F1496&usg=AOvVaw1UADrF1egUhYngZy5Tnf74> [in Ukrainian].
16. Stratehiia zbalansovanoho rehionalnoho rozvytku Vinnytskoi oblasti na period do 2020. (2019). URL: <http://www.vinrada.gov.ua/proekt-strategi%D0%87-regionalnogo-rozvitku-vinnicko%D0%87-oblasti-na-period-do-2020-roku.htm> [in Ukrainian].

Інформація про автора

ТОМАШУК Інна Вікторівна – асистент кафедри аналізу та статистики, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

TOMASHUK Inna – Lecturer of the Department of Analysis and Statistics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

ТОМАШУК Інна Вікторівна – ассистент кафедры анализа и статистики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

